

Joves nacionalistes normalitzats

Els resultats d'una tesi doctoral presentada a la Universitat Autònoma de Barcelona relaciona l'augment del reforç de la identitat catalana entre els joves amb l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística, en l'ensenyament obligatori.

El passat mes de juliol, Jordi Argelaguet va llegir la seva tesi doctoral a la Universitat Autònoma de Barcelona, al Departament de Ciència Política i de Dret Públic. L'estudi, que es titula *L'impacte dels partits polítics en la política lingüística de la Generalitat de Catalunya en l'ensenyament obligatori*, analitza l'elaboració del marc legal, la implementació i els impactes de la Llei de normalització del català en l'àmbit de l'ensenyament obligatori.

En l'estudi es fa una anàlisi estadística, a partir de les dades obtingudes en les enquestes del Centro de Estudios Sociológicos (CIS) fetes després de les eleccions al Parlament de Catalunya del 1984, el 1988, el 1992 i el 1995. En la seva tesi, Argelaguet creua diferents variables, com el coneixement del català, la procedència geogràfica, l'autobuïcació en l'eix esquerra-dreta o en el sentiment de catalanitat, etc.

Segons les conclusions del treball hi ha una certa relació entre el nivell de coneixement del català, el grau d'identitat nacional subjectiva (el grau de sentiment de pertinença a una nació) i el comportament electoral. D'aquesta manera, entre els alumnes de la generació que han cursat els estudis en català, s'observa una identificació més gran amb els partits nacionalistes que entre la generació anterior, que no va estudiar en escoles catalanes.

L'autor de l'estudi, però, treu importància a aquesta dada, ja que no creu que es faci adoctrinament a

XAVIER GÓMEZ

les escoles catalanes. Argelaguet explica que l'escola, per si sola, també té un paper de socialització política en tots els països. Per aquest motiu, el debat del paper de l'escola és un dels més importants dels que afecten les minories nacionals. L'estudi afegeix que si l'ensenyament és en català, és lògic que la condició de catalans sigui viscuda per aquests alumnes sense complexos, de manera natural: "De la mateixa manera passa amb els nens d'escoles franceses, alemanyes o espanyoles, que se senten francesos, alemanys o espanyols.

El mite del consens. L'estudi

analitza el procés de l'elaboració de la Llei de Normalització Lingüística i explica que les diferències entre els partits, quan van elaborar la llei, van ser molt importants. Segons l'autor de l'estudi, cal deixar clar que el mite del consens entre els partits catalans no és cert. Per Argelaguet, en tot cas, hi va haver un consens de mínims. Segons diu, "la llei que es va aprovar era molt àmplia, i podia permetre models de sistema escolar molt diferents. De fet, es van pactar uns mínims, bàsicament d'allò que els partits no volien". Per l'autor de l'estudi, ha estat l'aplicació posterior de la llei el que n'ha marcat els resultats.

Jordi Argelaguet i Argemí. En la seva tesi doctoral presentada a la Universitat Autònoma de Barcelona, analitza l'impacte, en el comportament polític dels joves, de l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística en l'àmbit de l'educació obligatòria.

Els que voten, més nacionalistes

Una de les parts del treball d'Argelaguet és l'anàlisi de l'impacte electoral que ha tingut, indirectament, la implantació de l'educació en català. En la seva tesi, s'observa que hi ha un creixement del vot als partits nacionalistes (CiU i ERC) entre els electors joves que han passat per escoles catalanes. El 1995, els joves que no han passat per l'ensenyament en català van votar un 36,2% a CiU i un 6,4% a ERC. Mentre que els que ja han estudiat en català, un 42,4% va donar el seu vot a CiU i un 20% a ERC.

Cal remarcar, però, que, entre els fills d'immigrants més joves, els nivells d'abstenció en les eleccions autonòmiques són molt alts. Un fet que hauria de preocupar, segons diu l'autor de l'estudi, ja que reflecteix la poca motivació i la poca identificació que un sector important de la població jove sent per la participació en la política a Catalunya. Dels que voten, però, gairebé la meitat afirmen haver votat per partits nacionalistes (un 44% a CiU i un 5,5% a ERC). Els partits nacionalistes no només obtenen més bons resultats entre els joves d'origen català, sinó que són majoritaris en aquest grup.

També es detecta, segons les dades que aporta l'estudi, un lleuger augment del suport d'IC entre els joves que han estudiat en català (un 9,1% enfront del 7,6% dels que no han estudiat en català) i una pèrdua de suport del PSC (un 12,8% enfront del 18,8%) i del PP (un 4,6% enfront del 7,5%).

D'aquesta manera, doncs, per l'autor de l'estudi, entre els electors més joves que voten —i no en són pocs els abstencionistes, sobretot en el grup de joves provinents de la immigració— existeix una tendència cap al vot nacionalista.

La conclusió de l'estudi apunta, doncs, que el vot dels joves que han estudiat en escoles catalanes, en contrast amb els que no han tingut accés a aquest tipus d'escola, ha experimentat un desplaçament cap a les posicions nacionalistes, si bé, entre els joves d'origen català, aquest tipus de posicionament és més marcat que entre els joves d'origens no catalans. Del prop d'un 43% de vot nacionalista, entre els joves que no ha estudiat en català, es passa a un 61%, entre els joves que sí que ho han pogut fer. **E. R.**

L'educació en català ha produït un augment del vot nacionalista. Aquesta tendència ha afectat fonamentalment els fills de pares catalans.

Argelaguet explica que el context polític i social era altament conflictiu, ja que es tenia la por de crear una divisió entre els ciutadans de Catalunya, entre els catalanoparlants i els castellanoparlants. Cal recordar que les primeres mesures que va emprendre la Genera-

aquest context, Argelaguet explica que els partits polítics del Parlament de Catalunya, en el moment de l'elaboració de la llei, tenien dos models diferents d'entendre el que havia de ser la normalització lingüística de Catalunya. Per una banda, hi havia un model —defensat pels entorns més nacionalistes— que considerava el català com a llengua pròpia de Catalunya (amb intenció de remarcar una certa preeminència davant de l'espanyol). La segona concepció —defensada principalment pel PSC— era partidària de la doble oficialitat del català i del castellà a Catalunya.

Un altre dels punts d'enfrontament va ser la manera d'afrontar l'aplicació de la llei en l'ensenyament obligatori. En l'estudi es descriuen dos models enfrontats. Des dels sectors nacionalistes —principalment des de CiU— es volia garantir que els estudiants que ho desitgessin poguessin cursar els seus estudis íntegrament en català. Això podia significar, si era necessari, crear una doble xarxa educativa: d'una banda, els alumnes que volguessin fer els estudis en català, i de l'altra, els que els volguessin en castellà. Aquesta segona, havia de tenir una presència mínima de llengua catalana. El model alternatiu, defensat pel PSC, principalment, proposava una escola bilingüe on, dins la mateixa aula, cada alumne fos escolaritzat en la seva llengua materna durant els primers anys, per anar estenent progres-

**Segons l'estudi,
els alumnes que
han passat per
l'ensenyament
en català han
reforçat
la seva identitat
catalana.**

litat de Catalunya per reforçar la presència del català en l'administració pública i l'ensenyament van topar amb la campanya del "Manifesto de los 2.300", que denunciava una suposada discriminació contra els castellanoparlants a Catalunya. Com a reacció contra aquesta campanya es va convocar la Crida a la Solidaritat per la Defensa de la Llengua, la Cultura i la Nació Catalana, que, arran de l'èxit, es va convertir en un moviment cívic permanent.

Dos models contraposats. En

sivament la presència del català.

Segons Argelaguet, cal destacar el paper del PSUC, que va fer aproximar les dues posicions i va afavorir la síntesi dels dos models. Per a l'autor, amb el model que s'acabà imposant, el PSC aconseguia un dels seus principals objectius: evitar la separació dels alumnes per motius lingüístics. A més a més, els sectors nacionalistes, principalment CiU, també aconseguien assentar les bases d'una catalanització real de l'ensenyament.

Segons les dades que aporta Argelaguet, el sentiment d'identitat nacional (la identitat nacional subjectiva) "està molt vinculat a l'origen dels individus, de manera que, els nascuts a Catalunya se senten més catalans que espanyols i els 'immigrants' (de pares immigrants) se senten més espanyols que catalans".

Però, segons l'estudi, els alumnes que han passat per l'ensenyament en català han reforçat la seva identitat catalana, si bé és lògic pensar que els de pares catalans estan més propers a la posició de sentir-se catalans i entre els fills d'immigrants és hegemònica la identitat dual (tan catalans com espanyols). L'autor remarca en aquest punt que la catalanització de l'ensenyament no ha fet, doncs, augmentar el percentatge de fills d'immigrants que se senten bàsicament catalans, sinó que només ha creat més identitats *duals* que les que hi havia en els ciutadans que no han estudiat en escoles catalanes. Per a l'autor, aquest pot ser un pas previ per arribar a sentir-se principalment catalans.

La cara i la creu. Argelaguet considera que la generació més jove –la que ha estudiat en escoles catalanes– presenta els percentatges més alts dels que parlen i escriuen català. Hi ha, però, una dada poc favorable a la normalització del català. Segons es conclou en l'estudi, encara hi ha un percentatge de joves procedents de la immigració que manifesta entendre però no parlar el català. Segons les dades de l'estudi, un 5% dels joves de la generació que ha estudiat en escoles catalanes i nascuts a

LA IDENTITAT NACIONAL SEGONS L'ORIGEN I EL TIPUS D'ESCOLA		Pares nascuts a Catalunya	Pares nascuts fora de Catalunya	Mixtos	Total
VAN A ESCOLA CATALANA	Només espanyol	1,5	13,8	5,1	7,8
	Més espanyol que català	0,3	15,1	1,5	7,4
	Tan espanyol com català	25,8	58,3	47,5	44,7
	Més català que espanyol	36,2	8,6	30,0	22,4
	Només català	35,4	2,5	13,5	16,3
	Ns/nc	0,7	1,7	2,3	1,5
	(n)*	148	191	75	413
NO VAN A ESCOLA CATALANA	Només espanyol	3,0	26,5	4,7	15,8
	Més espanyol que català	2,1	11,1	1,0	6,8
	Tan espanyol com català	26,0	47,5	53,0	39,7
	Més català que espanyol	39,9	10,5	31,5	23,4
	Només català	27,4	2,3	9,9	12,5
	Ns/nc	1,6	2,2	-	1,8
	(n)*	450	636	94	1180
TOTAL POBLACIÓ	Només espanyol	2,7	23,6	4,9	13,8
	Més espanyol que català	1,6	12,0	1,2	7,0
	Tan espanyol com català	26,0	50,0	50,5	41,0
	Més català que espanyol	39,0	10,0	30,8	23,1
	Només català	29,4	2,3	11,5	13,4
	Ns/nc	1,4	2,1	1,0	1,7
	(n)*	598	827	169	1.593

(n)*: Nombre d'individus de la mostra.

Catalunya deien no parlar el català. L'autor també comenta que cal reconèixer que l'ensenyament ha estat una peça clau per estendre el coneixement de la llengua entre els joves, però en canvi tot el procés de normalització del català a Catalunya no ha servit per garantir l'ús de la llengua.

En les conclusions finals, Argelaguet adverteix que cal crear una sèrie de mesures que facin que no hi hagi un desnivell entre allò que s'exigeix a l'escola i el que es necessita realment en la societat, ja que "en la mesura que no hi hagi correspondència entre allò que s'exigeix a l'escola i el que realment succeeix a la resta de la societat,

s'estaran assentant les bases del fracàs de la política lingüística en l'ensenyament". Davant d'una situació així, la conseqüència més probable és que els ciutadans no acceptessin com a pretensió legítima del govern de fer-los estudiar una llengua considerada per ells inútil.

Per tant, Argelaguet considera necessària la reforma de la Llei de Normalització Lingüística –no en el marc de l'ensenyament, sinó en d'altres àmbits socials– que converteixi el català en una llengua útil per a aquella gent que la faci seva.

Enric Rimbau